

2.4.2 De (ir)relevantie van de proeftuin

Bij het onderdeel van het testtraject dat wordt aangeduid met de term ‘proeftuin’ is het de bedoeling dat een medewerker van een school de software gebruikt om gegevens uit te wisselen.

Gegeven wat hierboven gesteld is omtrent de invaliditeit van de aansluittest, zou men kunnen denken dat de proeftuin deze invaliditeit compenseert. Doordat in de proeftuin niet de leverancier zelf maar een medewerker van een school ‘achter de knoppen’ zit, lijkt uitgesloten te kunnen worden dat de leverancier met bestanden manipuleert. Dit is evenwel slechts schijn. In relatie tot het verifiëren van de software die gebruikt wordt voor de gegevensuitwisseling zijn de beperkingen van de proeftuin gelijk aan de beperkingen van de aansluittest. In plaats van de leverancier zou nu de medewerker van de school met bestanden kunnen manipuleren, en de IB-groep zou er niets van kunnen merken.⁸

Het is overigens niet waarschijnlijk dat de proeftuin aan het testtraject is toegevoegd om de hierboven aangetoonde invaliditeit van de aansluittest te compenseren. De IB-groep staat immers officieel op het standpunt dat de aansluittest valide is, dus vanuit het perspectief van de IB-groep hoeft de invaliditeit van de aansluittest niet gecompenseerd te worden. Daar het testprotocol voor de proeftuin in september 2007 niet ter beschikking is gesteld aan de leveranciers die betrokken waren bij het overleg, is het oogmerk van de proeftuin officieel in het geheel niet bekend. Het is evenwel redelijk aan te nemen dat het oogmerk van de proeftuin was vast te stellen of software die voldeed aan het PvE in de strikte betekenis van de aansluittest, voor medewerkers van de school voldoende transparant was om ook daadwerkelijk voor het doel van de gegevensuitwisseling gebruikt te kunnen worden.

Hoewel het zinvol is een testtraject uit te voeren met dit oogmerk, is het opzetten van een proeftuin ‘onzuiver’ in relatie tot het vaststellen van de kwaliteit van de gebruikte software. De reden is dat een gebruikerstest met software die in relatie tot een bepaald doel functioneel deugdelijk is, kan mislukken door factoren die niets met de software van doen hebben.

Tegen de achtergrond van de ervaringen die de IB-groep en de scholen hebben met de gegevensuitwisseling met BRON sinds 2002 kunnen de volgende factoren benoemd worden:

⁸ Men zou hier kunnen stellen dat het toch wel zeer onwaarschijnlijk is dat ook een medewerker van een school zou meewerken aan het manipuleren van bestanden. Dat dit onwaarschijnlijk is, neemt de intrinsieke invaliditeit van de teststelling evenwel niet weg. Bovendien is het, omdat de inhoud van alle berichten die aangeleverd moeten worden bij aanvang bekend is, mogelijk een gebruiker van software te laten participeren aan het manipuleren van testgegevens zonder dat deze gebruiker dit kan beseffen, simpelweg door de betreffende berichten in de opgegeven volgorde te laten genereren ongeacht wat de gebruiker doet.

1. Bestanden kunnen niet volgens het technisch protocol worden aangeleverd (= het tweede koppelvlak is ondeugdelijk).
2. Het leerlingadministratiesysteem kan de leerlinggegevens die voor de gegevensuitwisseling nodig zijn, niet goed verwerken (= LAS is ondeugdelijk).
3. Het leerlingadministratiesysteem als geheel kan de logica van BRON niet goed inwendig verwerken (= het eerste koppelvlak is ondeugdelijk).
4. De computer die gebruikt wordt voor de gegevensuitwisseling voldoet niet aan de systeemeisen van de IB-groep.
5. Het is niet bekend of de computer die gebruikt wordt voor de gegevensuitwisseling voldoet aan de systeemeisen van de IB-groep danwel of dit in de nabije toekomst nog het geval zal zijn.
6. Er is iets mis met de internet-verbinding.
7. Gegevens zijn verkeerd ingevoerd in het leerlingadministratiesysteem.
8. De medewerker van de school is onvoldoende vertrouwd met het procesmodel BRON.
9. De medewerker van de school is onvoldoende vertrouwd met de werking van het leerlingadministratiesysteem.
10. Er is aan de zijde van BRON sprake van oneffenheden of fouten waardoor bestanden niet goed ingelezen kunnen worden of niet goed verwerkt kunnen worden.
11. Door een wijziging in de wetgeving, meer specifiek door een wijziging in de lijst van codes die gebruikt worden voor het aanduiden van onderwijstrajecten, worden leerlinggegevens verkeerd aangeleverd.
12. Door conversies raken gegevens verloren en kan de gegevensuitwisseling met BRON niet, of niet zonder specifieke handelingen, hersteld worden.
13. Door systeemcrashes aan de zijde van de school raken gegevens verloren en kan de gegevensuitwisseling met BRON niet, of niet zonder specifieke handelingen, hersteld worden.
14. Bepaalde vaagheden c.q. oneffenheden in de documentatie van de IB-groep kunnen tot complicaties leiden.
15. Bepaalde vaagheden c.q. oneffenheden in de documentatie van de leverancier van de software kunnen tot complicaties leiden.
16. Bepaalde knelpunten in BRON kunnen niet meer door de school zelf opgelost worden.⁹

Ook factoren die niet direct betrekking hebben op een aspect van de software, kunnen er toe leiden dat een stukje software dat – in relatie tot de technische criteria – deugdelijk is, niet succesvol door de proeftuin heen komt. Ook het omgekeerde is mogelijk. Bepaalde technische mankementen in de software kunnen in de proeftuin gecompenseerd worden doordat degene die met de software werkt door toevallige handelingen bepaalde fouten in de software

⁹ In de afgelopen zes jaar zijn er verschillende rapportages opgesteld waarin knelpunten in de gegevensuitwisseling met BRON benoemd zijn. Sommige van deze rapportages kunnen geraadpleegd worden op de website van de IB-groep.